

Slovensko v celoeurópskej vedeckej spolupráci EU Kids Online III.

PhDr. Jarmila Tomková, Výskumný ústav detskej psychológie
a patopsychológie, Bratislava

EU Kids Online je medzinárodný projekt zameraný na bezpečné používanie internetu deťmi a dospelými. Je zastrešený programom Európskej Komisie Safer Internet Programme a slúži k rozšíreniu informačnej základne potrebnej pre všetky metódy a postupy, ktoré sa týkajú internetovej bezpečnosti. Koordinátormi projektu sú prof. Sonia Livingstone a Dr. Leslie Haddon (London School of Economics and Political Science, Department of Media and Communications).

Z pôvodne participujúcich 25 európskych krajín je aktuálne (na roky 2011-14) rozšírená sieť zúčastnených krajín o Švajčiarsko, Chorvátsko, Island, Litvu, Luxemburgsko, Maltu, Rusko a Slovensko- na celkový počet 33 krajín. Informácie o projekte a mnohé zistenia, závery a odporúčania sú dostupné na stránke EU Kids Online www.eukidsonline.net.

Prvá fáza projektu- **EU Kids Online I** (2006-2009) mapovala v 21 európskych krajinách stav existujúceho výskumu (používaných metód a výsledkov výskumu) v oblasti používania IKT a ich prínosov a rizík pre deti. Analyzované boli kultúrne, kontextuálne a riskantné faktory v používaní internetu. Výsledkom toho bolo určenie si výskumných cieľov pre medzinárodnú komparatívnu štúdiu a navrhnutie jednotnej metodiky. Druhá fáza projektu- **EU Kids Online II** (2009-2011). Po preložení metodiky do jazykov zúčastnených krajín bol zrealizovaný výskum so súborom 25 142 detí používajúcich internet (9-16 rokov). Rozhovory boli robené s deťmi aj s jedným z ich rodičov počas roka 2010. Závery a zhrnutia nájdete zhrnuté v Záverečnej správe EU Kids Online. Tretia fáza projektu- **EU Kids Online III** (2011-2014). Do odbornej spolupráce je začlenené aj Slovensko.

Ako hlavné ciele projektu EU Kids Online III sú stanovené:

Aktualizovanie a rozširovanie databázy poznatkov, dostupnej verejnosti na vyššie uvedenej stránke EU Kids Online. Do toho spadá:

- databáza realizovaných výskumov v jednotlivých krajinách, čo poskytuje širšej odbornej verejnosti prehľad o tom, čo bolo v danej oblasti už skúmané a dostatok relevantných zdrojov

- plánovaný krátky sumár zistení z uvedených realizovaných výskumov, dostupný taktiež v spomínanej databáze

- odporúčania pre vedeckú prax- sekcia Dáta a metódy obsahuje o.i. aj najčastejšie kladené metodologické otázky zodpovedané skúsenými odborníkmi medzinárodného výskumného tímu.

Hypotézy a štatistická analýza zhromaždených dát. V súvislosti s aktuálnymi otázkami, ktoré sa vynárajú súbežne s ďalšími prebiehajúcimi výskumami realizovanými v členských krajinách, sú postulované hypotézy, ktoré budú následne overované hĺbkovou štatistickou analýzou dát zozbieraných v EU Kids Online Survey. Prieskumné zistenia EU Kids Online sa tak obohatia o presnejšie zacielené hypotézy vyplývajúce so špecifických potrieb a problémov v tej ktorej krajine. Na množstve menších výskumných projektov spolupracujú užšie medzinárodné tímy, čoho výsledkom sú výstupy vo forme správ a odporúčaní pre prax, takisto voľne dostupné vo fultextoch.

Kvalitatívny výskum. Jedným z hlavných cieľov tejto fázy projektu je uplatniť kvalitatívny prístup v skúmaní toho, ako deti samotné vnímajú riziká internetu. Výzvou je vyvinúť novú inovatívnu metódu v kvalitatívnom výskume - ktorá by umožnila získať fokusované a zároveň aj medzinárodne porovnateľné kvalitatívne zistenia. Do realizovania medzinárodnej kvalitatívnej štúdie je zaangażovaná celá skupina špecialistov na kvalitatívny výskum.

Slovenský tematický tím EU Kids Online

Pre efektívnejšiu spoluprácu bol tím zostavený z viacerých typov organizácií. Spoluprácu s EU Kids Online inicioval a ďalej národný tím vedie VÚDPaP. Tím zahŕňa uje národné osvetové centrum Zodpovedne.sk, ktoré sa stará o rozširovanie poznatkov k širšej verejnosti a ich využitie v cielenej prevencii. Informácie o typoch nahlasovaných problémov detí a dospelých na horúcich linkách pomoci Pomoc.sk sprostredkováva UNICEF, ktorý linku prevádzkuje. Odbornú úroveň zvyšujú výskumné tímy Ústavu výskumu sociálnej komunikácie SAV a Fakulta masmediálnej komunikácie UCM. Spolupráca bola následne obohatená aj o katedru žurnalistiky FiF UK. Bližšie informácie o slovenskom tematickom tíme EU Kids Online nájdete tu.

Výzva pre vedecko-výskumných pracovníkov:

Aktuálnou výzvou zostáva mapovanie vedecko-výskumných aktivít realizovaných na Slovensku od r. 2006 v oblasti používania internetu a nových technológií. Aktuálnym cieľom je identifikovanie výskumov z rôznych odborov - psychológia, andragogika, sociológia, mediálna komunikácia, marketing, informatika, pedagogika...pretože podstatný je

tematicky fokus na internet a nové technológie v rôznych súvislostiach:

mediálna výchova a gramotnosť, detská psychológia, adolescenti a identita, sexualita, gender, klinická a vývinová psychológia, psychológia zdravia, mládež a médiá, mediálna globalizácia, zdravá komunikácia, právne a regulačné perspektívy v online bezpečnosti a rizikách, etický a občiansky rozmer internetu, konzum, rodinné štúdie, menšiny, porovnávacie štúdie...

vzorka detí (do 18 rokov) alebo dospelá populácia, pokiaľ sa istým spôsobom vzťahuje k deťom a ich používaniu internetu (rodičia, učitelia, rodinná atmosféra)

Ak sa venujete výskumu v spomínanej oblasti alebo viete o prebiehajúcom výskume na inom pracovisku, prosím kontaktujte nižšie uvedenú koordinátorku a aj vaša odborná činnosť doplní obraz o vedecko-výskumných aktivitách Slovenska v európskych porovnaníach. Rovnako (s Vaším súhlasom) môže byť relevantný výskum zahrnutý do celoeurópskej databázy výskumov European evidence database.

Potrebné informácie vám sprostredkuje:

PhDr. Tomková Jarmila, VÚDPaP, jarmila.tomkova@vudpap.sk

koordinátorka slovenského tímu EU Kids Online

Spoločne s tímom z Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie sa naďalej venuje problematike Deti a dospievajúci vo virtuálnom priestore. Aktuálne (2011-2013) je výskum zacielený na (ne)bezpečné správanie sa dospievajúcich na sociálnych sieťach. Cieľom je zistiť súvislosti s viacerými faktormi na stane dieťaťa a aj jeho sociálneho prostredia (osobnosť, informovanosť, internetová a technická zručnosť, typ zažívanej mediácie bezpečného správania sa na internete zo strany rodiny, školy atď.).